

BREGJE is een variant van BERTA

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Bert(a)' gaat terug op het Germaanse woord 'bercht', 'berht' of 'brecht', dat 'prachtig', 'stralend', 'schitterend' betekent. Omdat de Germanen gewoon waren samengestelde namen te geven aan hun kinderen, mogen we veronderstellen dat de losse vorm 'berta' een verkorting is van een langere naam die op '-berta' eindigde (bv. Alberta, Adelberta of Adalbrege = 'stralend van adel'; Egberta of Egbregje = 'schitterend (als een) zwaard'; Huberta of Hubregje = 'stralend door (gezond) verstand'; Lamberta of Lambregje = 'stralend in het land'; enz. enz.). Toch komen de losse vormen 'Berta', 'Brechtje' en 'Bregje' al heel vroeg in de geschiedenis voor.

*

Bertha (ook **Berthe**) **van Avenay** bij Reims, Frankrijk; stichteres, abdis (& martelares); † **680**; **feest 1 & 11 mei & 16 oktober**.

Gaf haar huwelijk met Gumbertus op om zich geheel en al aan God te kunnen toewijden. Zowel zichzelf als haar man worden ook als martelaar vereerd.

*

Bertha (ook **Berta**, **Berthe**, **Bertrada** of **Bertrade**) **van Blangy-sur-Ternoise** (ook **van Arras**) osb, Artois; weduwe en abdis; † **723**; **feest 4 juli**.

Toen haar gemaal was overleden, trok ze zich met twee van haar dochters terug in een door haar zelf gesticht klooster. Na er enkele jaren aan het hoofd te hebben gestaan, droeg zij haar verantwoordelijkheden over aan haar oudste dochter, en liet zich plechtig - in het bijzijn van kerkelijke prelaten en vele anderen - inmetselen in een cel tegen de kerk, vanwaar ze via een luikje het altaar kon zien.

Haar dochters **Diethilda** (ook **Deotila**, **Déotile** of **Dietila**; † **tussen 720 en 723**) en **Geertruida** (ook **Gertrude**; † **ca 730**) deelden haar leven, en volgden haar respectievelijk op als abdis van het klooster.

Er was nog een dochter **Emma** († **ca 700**). Zij was gehuwd met kroonprins Swaradin van het Engelse koninkrijk Kent aan de overkant van Het Kanaal. Maar haar man verstootte haar. Toen Bertha dit vernam, vroeg ze hulp van de koning der Franken om haar dochter naar huis te halen. Maar Emma bleek zo uitgeput, dat ze de overtocht niet overleefde. Bertha snelde hhaar dochter tegemoet en trof de droeve stoet even buiten Blangy op een land dat Le Grand Pré. In tranen boog zou zij zich over de baar en riep: "Wij hebben ogen om je te kunnen zien, maar jij mijn kind niet meer." Daarop opende - volgens de omstanders - de dode vrouw heel langzaam de ogen, keek haar moeder enige ogenblikken uiterst liefdevol aan om ze vervolgens weer plechtig te sluiten. Op de plek van die ontmoeting staat nog altijd een gedachteniskapelletje.

*

Bertha (of **Berta**) **van Bingen**, Duitsland; kluizenares met haar zoon **Rupert** (ook **Robert** of **Ruprecht**); † **ca 732** (of 9e eeuw); **feest 15 mei** (& 28 mei: Berta op de Rupertsberg).

Rupert werd in 712 op de Lubunburg in Woewregau geboren. Zijn vader, Robold, was een Fries, die het bij de traditionele Germaanse goden hield. Zijn moeder, Bertha, was nog een dochter van Pepijn II; zij gaf hem een katholieke opvoeding. Hij was nog jong toen zijn vader stierf. Zijn moeder vertrouwde zijn opleiding toe aan de priester Wigbertus. Op 15-jarige leeftijd ondernam hij een bedevaart naar Rome. Na terugkeer leidde hij met zijn moeder, Bertha, op een heuvel bij Bingen aan de Rijn het leven van een kluizenaar. Hij stond bekend om zijn vrijgevigheid jegens armen en noodlijdenden. Reeds op 20-jarige leeftijd stierf hij aan de gevolgen van een koortsziekte. Men begroef hem in een naburig kerkje; daar werden ook zijn moeder Bertha en leraar Wigbertus later bijgezet. Sinds 1814 rusten hun gebeenten op de Rochusberg bij Bingen. De heuvel waar hij gewoond heeft, heet naar hem Rupertsberg.

De beroemde abdis Hildegard van Bingen († 1179) heeft veel bijgedragen aan de verspreiding van beider verering. Zij bouwde op de Rupertsberg haar klooster en verhief de relieken van Rupert tot de eer der altaren wat in die tijd gelijk stond met een kerkelijke heiligverklaring. Bovendien schreef zij liederen en een levensbeschrijving over hem. Als een kind van haar tijd was zij daarbij meer geïnteresseerd in de wonderlijke tekenen van Gods aanwezigheid en niet zozeer in een kritische historische benadering van de feiten. In 1632 werden Rupert's relieken overgebracht naar Eibingen. Daar wordt tot op heden Berta herdacht op 28 november. In 1841 verhuisden zij naar de Rochusberg bij Bingen.

Hij wordt afgebeeld in koninklijke gewaden, met kroon en scepter; soms ook in ridderuitrusting met schild en lans; daarnaast ook als pelgrim (korte pelgrimsmantel, rugzak en wandelstok); ook wel met palm en kruis.